«Ne-am retras numai din casele în flăcări»

La Cocieri moartea nu alege. Taica Tudor trăiește. Oricît de întunecat ar fi viitorul nostru, noi nu cedăm. Aștia sînt mai răi decît fasciștii, sînt fără Dumnezeu și soveste. Refugiații trăiesc drama despărțirii de casă.

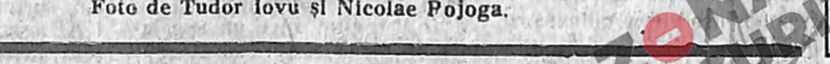
24 mai, orele 11. În satul Cocieri atmosfera este apăsătoare. Pe fețele celor întîlniți citești îngrijorarea și neliniștea. Casele, altădată pline de viață, acum sînt în parte părăsite și distruse. Mama Eudochia în doliu își șterge lacrimile, deodată, își îndreaptă spatele spunîndu-mi: «Maică, aștia sînt mai răi decît fasciștii, sînt fără Dumnezeu și soveste». Intru în casă. La icoană un ștergar de in și o candelă aprinsă. Aflu că nu are unde să plece, că se trage toată noaptea, că rachetele și bombele cad prin cîteva locuri în sat. Au fost distruse școala, farmacia și alte clădiri publice. Casa vecinului este avariată. Acoperișul spart, limba neagră de cenușă a incendiului se vede pe cămașa ei. Așternutul patului este avariat. Pe masă resturi de la masa de seară. O pată mare de sînge pe podea. Mama Eudochia completează imaginea dramatică a celor văzute: «Stăpînul casei a murit, nu știu cred, că cineva din familia lui știe. S-au refugiat nu știu unde». Un cîine urlă, rezindu-mi un sentiment de apăsare sufletească.

Intreb pe un voluntar de la Taica Tudor. Mă duce la el, ne îmbrățișăm. Băieții se adună în jurul nostru. Dacă erai astă noapte aici, vedeai iadul cu ochii, îmi zice Mihai. Gardiștii au tras toată noaptea cu tot armamentul din dotare. Sînt mulți răniți, multe case distruse. Satul Corjova a simțit din plin furia lor. Noi am rezistat. Ne-am retras din casele care se afla în flăcări. Peste noi se prăbușeau grinzile aprinse. Plec cu taica Tudor spre prima poziție și cea mai înaintată a apărătorilor. Timp rece și neprietenos. Apărătorii își umează gînditori țigările. Dau glas gîndurilor lor: «Mulțe greșeli sînt din partea conducerii». «Concilierea s-a făcut în favoarea separatiști-lor», «Noi dacă ocupam pozițiile dușmane, ni se dădea ordin să ne retragem». Un voluntar completează: «Nouă ne numără cartușele. Avem băieți morți». Taica Tudor trage din țigară spunîndu-mi: «Ei sînt echipați de către ruși. Armata noastră ar fi timpul să intre în acțiune». Intreb pe un ofițer polițist ce părere are despre referendum. «Referendumul este o aberație, acesta nu-și are valoare într-o țară ocupată. Războiul de aici este un genocid împotriva poporului nostru».

Privesc prin luneta unei puști poziția inamică. În dosul ei simt ochi ațintiți asupra noastră. Știu că în curînd vor ataca sub perdeaua întunericului. Taica Tudor îmi spune că băieții sînt hotărîți să nu cedeze oricît de întunecat va fi viitorul pentru ei. Mă conduce la o mașină care merge la Molovata Veche. Drumul înapoi este trist ca noaptea care vine. Șoferul îmi spune că sînt mai mulți de 9 oameni răniți și că Molovata Nouă este acum țința atacurilor cu rachete «Alazan» și branduri. În noaptea de 23 spre 24 mai atacurile lor au ținut două ore în șir. Atacurile au fost respinse cauzînd pierderi inamicului un tanc, două auto blindate.

La debarcaderul de la Molovata Veche îmi iau rămas bun de la el. Pe bac mulți refugiați. Văd femei în doliu și copii plînși. Aflu de la Maria M. S. următoarele: «Durerea noastră nu mai are margini, lacrimile nu ni se mai usucă pe obraz, casele ne sînt distruse, bărbații omoriți». Serioja se apropie de mine. Este elev în clasa a 5-a: «Tata a murit, școala ne-a fost distrusă, plecăm și nu știu unde».

Mihai VICOL.
Cocieri.

Pe linia întîi.

Foto de Tudor Iovu și Nicolae Pojoga.

În cizme imperiale

(PAMFLET)

Pe cînd era în Afganistan, viitorul vicepreședinte al Rusiei Rutkoi habar nu avea că există pe această lume pămînturi transnistrene. N-a reușit să devină acolo a doua oară erou al imperiului sovietic: oștirile Uniunii s-au retras cu obrazul rușinat. Dar bravul soldat rus, adică Rutkoi, nu se poate ogoi, dorește să ne învețnicească cu un monument de bronz, adică să obțină a doua oară titlul de erou, dar de acum al Rusiei.

Și iată, că actualul vicepreședinte al Federației Ruse, Rutkoi, a aflat că foștii lui pămînteni, ce s-au dezis de propria lor patrie, în gena cărora e pusă marea «dragoste» de alte popoare, adică de pămînturi străine, vor să formeze un stat propriu la hotarele fostului imperiu. «In numele marelui popor rus, și-a zis vicepreședintele, eu trebuie să le ridic duhul, să-i încurajez».

Dar, mai întîi de toate, a hotărît să-i apere de buba dureroasă a ucrainenilor, vizitînd flota din Marea Neagră, la care Ucraina, chipurile, n-are dreptul să pretindă. Ea însă pretinde. Aceasta nu-i în fafoarea Rusiei — a avea un stat puternic la hotarele apusene. Transnistria ar fi un cap de pod bun în coastele Ucrainei. Și iată-l pe Rutkoi în Tiraspol.

— Vă rugăm să ne ajutați, domnule vicepreședinte, i se adresează smirnoviștii. Noi vrem republică separată, iar majoritatea nu vrea, și basta.

— Cîți sînteți?

— Ruși, vreo douăzeci și ceva de procente din toată populația.

— Cam puțin, se scarpină la ceafă vicepreședintele Rusiei. Ce-i drept, eu în Afganistan...

— Și noi nu-i cruțăm pe băștinași.

— Dar care-i poziția voastră... politică?

— Cea a ghekacepiștilor, domnule vicepreședinte. A lui Kriucikov, Lukianov... Vicepreședintele tușește în pumn, își netezește apoi mustățile și spune cu ton confidențial:

— Mai încet, dragii mei, mai încet. Căci pot să vă afle intențiile politice cei de la Chișinău.

— Pardon, domnule vicepreședinte! exclamă într-un glas Smirnov și Măracuță. Dar vizita Dumneavoastră nu e o taină.

Tocmai de atîta și am nevoie de mostre convingătoare pentru deputații Rusiei sosiți la congresul al șaselea.

— Poftim, domnule tovarășe...

Smirnoviștii și mărăcuțenii îi pun în față cîteva fotografii.

Numai priviți ce fac teroriștii moldoveni cu luptătorii pentru socialism și Rusia Mare.

Rutkoi privește îndelung la fotografii și zice:

— Băieți, pe mine n-o să mă trageți pe sfoară. Mohadjerii erau cu mult mai șireți decît voi și nu m-au înșelat. Și un prost înțelege că schinguitul din fotografia aceasta e moldovean...

— Deputații Rusiei însă n-au de unde știi! Ei trebuie să-l creadă pe vicepreședintele lor.

— Bine. Cîrmuiți băștinașii cum au fost cîrmuiți din 1812 încoace. Armata a 14-a vă va apăra...

La congresul al șaselea al deputaților poporului din Federația Rusă Rutkoi a declarat:

— Republica transnistreană a fost și va fi... Noi trebuie să-i apărăm pe ruși oriunde ar fi ei.

Un alt orator l-a contrazis categoric:

— Vicepreședintele nostru e un soldafon și mai mult nimic. Nu posedă arta diplomatică. Dacă vrem să înșelăm popoarele că ne-am dezis de apucăturile proimperiale și Rusia dorește să devină o țară civilizată, apoi noi trebuie să ne camuflăm nițel, să ne pronunțăm, cică, pentru apărarea drepturilor omului în alte țări, inclusiv în Transnistria, de altfel vom aprinde și mai puternic focul în vatra proprie — în Transnistria, Cecenia, ...Fiți de acord, e mai bine să priveșți cum arde focul în casa altuia...

...Și arde focul în casa moldovenilor. Aprins de acei care nu pot să trăiască fără imperiu, fără privilegii, de acei încurajați de eroul Uniunii Sovietice, vicepreședintele rus Rutkoi.

Să fim vigilenți: rutkiști, smirnoviști, mărăcuțeni avem nu numai în raioanele din stînga Nistrului. Un compatriot de-al nostru din Sîngerei a primit acasă o scrisoare anonimă, în care, printre altele, se spune: «Гарантируем что вашего дома не будет, останется один пепел, а вы будете в раю царском: вызовем мы пару казаков из Приднестровья... Все равно русский сапог будет топтать постолы».

Iată de ce, domnii mei, din anul '45 încoace nici un rus n-a venit în raionul nostru, bunăoară, să lucreze la ferma de porci sau de vaci, la tutun sau la amenajarea satelor și orășelelor. Noi, moldovenii, le-am construit apartamente, le-am pus la dispoziție bunătatea pămîntului moldav și a sufletului nostru. Așa am fost

Și ei, veneticii, ne-au considerat de opincari.

Pentru că ei, veneticii, purtau cizme imperiale.

Și astăzi tot ei, străinii, vor să strivească mica noastră țărișoară cu aceste cizme imperiale.

Tudor CHIFIAC.

OPINII

Ca frunza mărului, mintea cazacului

Dar cine, de fapt, sînt și cazacii aceștia?

Consultînd diferite izvoare bibliografice, aflăm următoarele.

Marea enciclopedie sovietică (Moscova, 1973, vol. 11, p. 134, 175) determină că sînt niște oameni care s-au rupt de anturajul lor social, oameni liberi, năimindu-se la diferite meșteșugării, precum și în formațiile militare pentru a primi pămînt și leafă. Sursa lor de ființare a fost adesea captura militară, pămînturile ocupate. Această tradiție s-a transformat mai tîrziu în privilegiu oficial.

Vladimir Dal în Dicționarul său explicativ al limbii ruse vii (Moscova, 1955, vol. 2, p. 72), se pare, vorbește mai pe șleau, afirmînd că însuși cuvîntul provine de la **a pribegi, a hoinări**, iar pe cazac definindu-l ca militar filistin, ostaș deplasat. Adică un fel de burtă-verde.

Dar cel mai exact le scoate esența cazacilor cronicarul nostru Miron Costin în «Letopisețul Țării Moldovei». El îi numește vagabonzi, oameni fără căpătîi, de pradă, care trăiau din prădăciuni.

Însă ce rost mai are să ne documentăm atîta despre cazaci prin enciclopedii și alte surse informative? Am citit doar «Donul liniștit» și cunoaștem aventurile lui Grigorii Melehov. N-a umblat el o viață întreagă încolo și încoace, dintr-o tabără social-politică în alta, ca frunza mărului, și abia la bătrînețe, cărunt și însingurat, s-a dezmeticit ce și cum, cu toate că, după cum ne dăm acum seama, nici atunci nu s-a prea dezmeticit cum trebuie?

Ziceam, însă, că nu mai are rost să ne documentăm prea mult. Deja îi cunoaștem din intențiile și din faptele lor, săvîrșite prin localitățile din stînga Nistrului. Acum avem refugiați din această zonă de urgie mai în toate raioanele republicii și ei, martori oculari și pătiți, ne povestesc lucruri îngrozitoare, revoltătoare despre musafirii noștri nepoftiți din diferite regiuni ale Rusiei. Prădăciuni prin cotețele, șurile și beciurile băștinașilor, prin fermele și depozitele colhozurilor, bazele și magazinele comerciale, violuri, torturări, execuții fără judecată și cercetare, fără nici un motiv. Victimele lor sînt pînă și copiii.

Colega noastră de condei Ana Meleca, colaboratoare la ziarul raional din Grigoriopol, lichidat în mod barbar de către forțele de ocupație, iar acum refugiată, de rău cazacilor și gardiștilor, în Chișinău, ne-a relatat cum își scria materialele pentru ziar și pentru radiodifuziunea națională, stînd jos, pe podea, mai jos de nivelul ferestrelor, prin care, lucru știut, oricînd puteau șuiera gloanțele «neoeliberatorilor». Or, nu o dată i s-a aruncat în față: «Ti, rumînca, tarii storonnik narodnogo fronta. Mi k tebe primem meri». Ea, română! Născută în fundul Rusiei, căsătorită cu un moldovean, ne-a însușit limba și datinele la perfecție! Dar ei, cazacii, pot fi crezuți, de la ei te poți aștepta la orice.

Cazacii sînt îndrăzneți, nici vorbă. Nu degeaba i-a lăudat o dată în plus și «stăpînul» impostor Igor Smirnov la mitingul de «faimă» mare din Tiraspol față de ocrotitorul ideilor sale fantasmagorice Aleksandr Rutkoi, proslăvit și în alte afaceri de coloratură analogică. Dar, într-adevăr, **nu degeaba**. Lumea zice că lunar li se calculează pentru aceste bestialități chiar pînă la 10 mii de ruble imperiale. Și mai zice lumea că banca din Tiraspol a cam secătuit din cauza aceasta, că populația din partea stîngă a Nistrului e impusă să plătească deja dijmă pentru huzurul căzăcesc și gardist (gardiștii, cică, au ceva mai puțin — 6—7 mii șoare pe lună). Dacă o mai ținem așa cu răbdarea, fiți siguri, scăpăm de ei în modul cel mai pașnic — vor secătui și colhozurile, și întreprinderile, și toate alimentarele. Și atunci se vor căra acasă de bună voie.

Dar despre cazaci se cuvine să se mai cunoască un lucru: ei sînt îndrăzneți doar atîta cît nu li se opune împotrivire. Dar să-i vedeți dumneavoastră cum se împrăștie ca potîrnichile, cînd sînt atacați! Nu credeți? Încercați, faceți experiență. Că la tine acasă (cine n-o știe?) pînă și gardurile, pînă și tufarii, pînă și căpițele de strujeni îți devin asociați.

Victor LADANIUC.

RELATĂRI DIN TRANSNISTRIA

Apel către mamele